

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Харківської державної
академії дизайну і мистецтв

проф. Олександр СОБОЛЄВ

2021 р.

ВИСНОВОК

ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

Аліни Гахової «Дизайн екологічного одягу: генеза, концепції, новації», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 022 – Дизайн (галузь знань 02 – Культура і мистецтво)

Дисертація Аліни Гахової «Дизайн екологічного одягу: генеза, концепції, новації» виконана на кафедрі дизайну Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Тема дисертації затверджена вченою радою ХДАДМ (протокол № 32 від 28 листопада 2017 р.).

Для підготовки висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Аліни Гахової вченою радою ХДАДМ було визначено, що попередня експертиза дисертації проводитиметься на базі кафедри дизайну ХДАДМ та призначено двох рецензентів: Лагоду Оксану Миколаївну, доктора мистецтвознавства, професора кафедри дизайну тканин і одягу ХДАДМ, та Кривуц Світлану Василівну, кандидата мистецтвознавства, доцента кафедри середовища ХДАДМ.

За результатами аналізу змісту дослідження Аліни Гахової, поданих до розгляду наукових публікацій за темою дисертації, а також враховуючи підсумки фахового семінару, який відбувся на кафедрі дизайну ХДАДМ 30 вересня 2021 р.), визначено наступне:

1. Актуальність теми дисертації обумовлена проблемою свідомого використання природних ресурсів, переосмислення самого принципу споживання, що веде зміни завдань дизайну сьогодення. Останніми роками активно ведуться пошуки шляхів скорочення надлишкової кількості продуктів дизайну, перегляд концепцій і технологій, формування нової структури потреб є найактуальнішою темою дизайну одягу.

Екологічні стратегії розвитку, екологічний стиль мислення визначають змістовне ядро процесів і проблем, що характеризують сучасний етап розвитку суспільства. Поняття екологічного дизайну стало актуальним, коли виникла потреба у свідомому використанні природних ресурсів, переосмисленні самого принципу споживання. Проблема екологізації споживання призвела до якісної зміни завдань дизайну: на перший план вийшло не стільки вдосконалення форми і функції, скільки скорочення надлишкової кількості продуктів дизайну, перегляд матеріалів і технологій, формування нової структури потреб. Сенс екологічного підходу в дизайні – створення продукції, комфортної для споживача і максимально толерантної до навколишнього середовища. Необхідна переорієнтація в сторону пошуку нових образних властивостей предметного середовища, нових форм та нових фактур, нових технологічних прийомів, нових концепцій в дизайні одягу, які будуть відповідати змінам реальності.

Незважаючи на те, що низка вчених вже досліджували дизайн екологічного одягу, розгляд етапності становлення, виокремлення концепцій і новацій в дизайні екологічного одягу не був предметом окремого дослідження. Автор досліджує важливі питання історичного розвитку екологічної спрямованості у дизайні одягу, аналізує особливості дизайну еко-одягу відповідно до розвитку суспільства і його орієнтації на сталий розвиток, характеризує шляхи розвитку еко-дизайну одягу. Все це обумовлює актуальність дослідження.

2. Зв'язок теми дисертації з науковими програмами, планами, темами університету та кафедри. Дослідження виконане відповідно до плану підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації кафедри дизайну Харківської державної академії дизайну і мистецтв і тематикою держбюджетного дослідження «Теорія і практика промислового дизайну в контексті екологічної парадигми» (№ держ. реєстрації 0117U001523, 2017- 2019р.).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів.

Автором безпосередньо здійснено комплексний аналіз екологічного напрямку в дизайні одягу ХХ - початку ХХІ століть: його становлення, особливостей, концептуальних засад і перспектив розвитку. Автором запропоновано алгоритм проектування екологічного одягу за принципом безвідходного формоутворення.

4. Новизна основних результатів дослідження полягає в тому, що А. Гахова уперше здійснила комплексний аналіз становлення і тенденцій подальшого розвитку дизайну екологічного одягу з урахуванням історичного та соціокультурного чинників. Автором вперше дано класифікацію концепцій проектування екологічного одягу; уточнено трактування існуючого

термінологічного апарату та вивчено особливості впливу екологічних проблем на розвиток інноваційних засобів дизайну екологічного одягу. Отримало подальшого розвитку дослідження розвитку використання інноваційних засобів та їх роль у становленні еко-дизайну одягу. Уточнено тенденції розвитку використання різних матеріалів в контексті екологічного проектування, виробництва і споживання.

5. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів і запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій. Серед важливих висновків, що складають науково-практичну цінність роботи, слід, перш за все, виділити те, що Аліна Гахова на підставі бібліографічних і натурних розвідок показала історичний розвиток екологічного напрямку в дизайні одягу та довела, що історія еко-одягу така само довга, як історія одягу.

На підставі аналізу європейських, американських та вітчизняних наукових джерел вперше узагальнені закономірності становлення екологічного дизайну одягу з урахуванням історичного та соціокультурного чинника. Важливим аспектом дослідження є те, що авторка здійснила класифікацію концепцій проектування екологічного одягу. Здійснивши аналіз практичної діяльності дизайнерів одягу екологічної спрямованості, авторкою виявлені тенденції подальшого розвитку екологічного одягу, його проектування і виготовлення.

У роботі доведено, що дизайн еко-одягу — багатогранний і складний процес, що вимагає знань і вмінь у різних сферах. Розглянуто взаємозв'язок дизайнерського рішення й технології виробництва одягу і матеріалів для нього. Авторка доходить до слушних висновків, що використання інноваційних матеріалів в контексті екологічного проектування, виробництва і споживання є перспективним напрямом подальшого розвитку еко-одягу в контексті сталого розвитку.

Важливим є висновок, що конструктивно-технологічний підхід в системі безперервної дизайн-освіти з акцентом на екологічне проектування має незаперечний зв'язок професійних закладів дизайн-освіти з розвитком сучасної моди, що надзвичайно важливо в реорганізаційних умовах культурного і техніко-економічного процесу.

На підставі методів художньо-стилістичного, композиційного й порівняльного аналізу примірників еко-одягу визначено особливості концептуальних підходів та принципів в еко-дизайні одягу: мінімізація відходів або безвідходного виробництва; повторне вживання та утилізація; економічна та екологічна ефективність; ергономічність або трансформативність; інноваційність в створенні продукту замкненого циклу; інноваційні текстильні матеріали; відповідальна соціальна позиція дизайнера.

У дисертації зазначено, сегмент еко-одягу в українському ринку індустрії моди в Україні є незначним та представляється такими дизайнерами і брендами, як Slowme, DevoHome, Зерно, Roussin, Litkovskaya, Golub Upcycled Denim Project, Reviclo By Markova, Klapyk fashion, Preapoclo, RCR Khomenko, Postushna, Rehash, Natasha Fishchenko, Chereshnivska, Ksenia Schnaider, Bevza, Imagine, Atelier Handmade, NCYZIP, DZHUS, Roussin, Avoska, Urbanko, Ochis Coffee, Anumo, Re-Beau. Дизайнерами впроваджуються такі екологічні концепції, як апсайклінг та ресайклінг, використання органічних матеріалів, концепції безвідходного виробництва, сповільнення моди, дотримання високої якості та забезпечення довготривалого використання, переосмислення колекцій минулих сезонів в нові, мінімізація відходів, ремонт одягу, а також виготовлення невеликих серій товарів, які орієнтовані на актуальний попит споживачів, етична та свідомо організації виробництва, біомімікрійний підхід виготовлення колекцій та виготовлення багато-функціонального одягу.

6. Теоретичне та практичне значення одержаних результатів. Наукова робота А.Гахової полягає у створенні комплексного, науково обґрунтованого дослідження дизайну екологічного одягу кінця ХХ-початку ХХІ ст. Тенденції, що акцентовані в цій роботі, відкривають поле для подальших досліджень у галузі екологічного напрямку в дизайні одягу. Окреслення тенденцій розвитку еко-одягу у сучасному дизайні, що проведені у роботі, є однією з важливих складових у створенні загальної картини сталого розвитку.

Практичне значення роботи полягає у використанні виявлених принципів концептуальних розробок об'єктів з урахуванням екологічного чинника у проектній діяльності дизайнерів; у можливості використання матеріалів дисертації у навчальному процесі в лекційних курсах з історії дизайну одягу, при розробці навчально-методичних посібників і програм теоретичних та практичних курсів з освітньо-професійної підготовки дизайнерів одягу.

Наукові результати впроваджено в освітній процес Харківської державної академії дизайну і мистецтв на кафедрі дизайну одягу і взуття та використано при розробці творчої колекції студентами 4 курсу ОПП «Дизайн одягу і взуття».

7. Апробація результатів дослідження. Матеріали дисертації оприлюднені та апробовані у виступах на 8-ми всеукр. і міжнар. наук.-практ. конф.: Міжнародна науково-практична конференція «Інноваційні культурно-мистецькі аспекти в сучасній картині світу» (Херсон, 11-13 вер. 2019 р., форма участі – публікація тез); Міжнародна науково-практична конференція «World science: problems, prospects and innovations» (Торонто, 24-26 березня 2021 р., форма участі – публікація тез); Міжнародна науково-практична конференція «Теоретичні та

практичні аспекти розвитку науки та освіти» (Львів, 10-11 квітня 2021 р., форма участі – публікація тез); Міжнародна науково-практична конференція: «Theoretical and empirical scientific research: concept and trends: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» (Оксфорд, 28 травня 2021 р., форма участі – публікація тез); Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми сучасної науки та освіти» (Львів, 10-11 червня 2021 р., форма участі – публікація тез); Міжнародна науково-практична конференція «Modern science: concepts, theories and methods of basic and applied research» (Відень, 25 червня 2021 р., форма участі – публікація тез); Міжнародна науково-практична конференція «An integrated approach to science modernization: methods, models and multidisciplinary» (Відень, 24 вересня 2021 р., форма участі – публікація тез); Міжнародна науково-практична конференція «Наука сьогодення: від досліджень до стратегічних рішень» (Умань, 24 вересня 2021 р., форма участі – публікація тез).

8. Повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації. Основні результати дисертації були оприлюднені у 12 наукових публікаціях, 4 з них надруковані у наукових виданнях з мистецтвознавства та дизайну, які вийшли в Україні та Австрії; серед них 3 статей, які відповідають вимогам МОН України щодо публікацій здобувача ступеня доктора філософії (3 у різних фахових виданнях України, 1 – у науковому виданні з мистецтвознавства країни ЄС), 8 – у збірках матеріалів і тез наукових конференцій.

Статті в наукових фахових виданнях України:

1. Гахова А. Ю, Єременко І. І. Апсайклінг: концепції вторинної переробки. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич, 2021. №42.
2. Гахова А. Ю, Єременко І. І. Архетипи в еко-дизайні костюму. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич, 2021. №41.
3. Єременко І. І., Гахова А. Ю. Принципи Zero-Waste в практичній діяльності дизайнерів (на прикладі модної індустрії). *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич, 2021. №35 (2). С. 16-25.

*Стаття в іноземному науковому періодичному виданні держави,
яка входить до Організації економічного співробітництва та розвитку та
Європейського Союзу:*

4. Hakhova A. Y., Ieremenko I. I. Practice of eco design in the fashion industry. *European Journal of Arts*. Vienna, 2021. С. 112–124.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Гахова А. Ю., Єременко І. І. Вплив екологічних проблем на задачі дизайну одягу // *An integrated approach to science modernization: methods, models and multidisciplinary* : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф., м. Відень, 24 вересня 2021 р. Відень/Вінниця, 2021. С. 465-467.
6. Гахова А. Ю., Єременко І. І. Генезис формування інновацій в еко-дизайні одягу // *Theoretical and empirical scientific research: concept and trends: Collection of scientific papers «ЛОГОΣ»* : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф., м. Оксфорд, 28 травня 2021 р. Оксфорд-Вінниця, 2021. №2 С. 198–200.
7. Гахова А. Ю., Єременко І. І. Практика впровадження еко-напряму в Харківській школі дизайну одягу // *Modern science: concepts, theories and methods of basic and applied research* : матеріали I міжнар. наук.-практ. конф., м. Відень, 25 червня 2021 р. Відень/Вінниця, 2021. С. 440-442.
8. Гахова А. Ю., Єременко І. І. Практичний досвід використання інноваційних технологій в дизайні одягу // *Актуальні проблеми сучасної науки та освіти* : матеріали III міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 10-11 червня 2021 р. Львів, 2021. С. 26-28.
9. Гахова А. Ю., Єременко І.І. Практичні концепції вторинної переробки на прикладі дизайн-робіт Мартіна Маргієли та Ламін Куяте // *Наука сьогодні: від досліджень до стратегічних рішень* : матеріали II міжнар. студ. наук. конф., м. Умань, 24 вересня 2021 р. Умань, 2021. С. 153-154.
10. Гахова А. Ю. Розвиток інноваційних технологій у виробництві екологічних тканин // *Інноваційні культурно-мистецькі аспекти в сучасній картині світу* : матеріали V міжнар. наук.-практ. конф., м. Херсон, 11-13 вер. 2019 р. Херсон, 2019. С. 235–237.
11. Єременко І. І., Гахова А. Ю. Аналіз сучасних тенденцій фешн індустрії в період пандемічної кризи // *World science: problems, prospects and innovations* : матеріали VII міжнар. наук.-практ. конф., м. Торонто, 24-26 березня 2021 р. Торонто, 2021. С. 339–342.
12. Єременко І. І., Гахова А. Ю. Тенденції сталої моди в дизайні одягу // *Теоретичні та практичні аспекти розвитку науки та освіти* : матеріали III міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 10-11 квітня 2021 р. Львів, 2021. №1 С. 24-26.

РЕЦЕНЗЕНТИ УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дослідження Аліни Гахової «Дизайн екологічного одягу: генеза, концепції, новації».

2. Вважати, що за актуальністю, ступенем новизни, науковим рівнем і практичною цінністю здобутих результатів, змістом та обґрунтованістю висновків дисертаційна робота Аліни Гахової «Дизайн екологічного одягу: генеза, концепції, новації», повністю відповідає науковому профілю спеціальності 022 – Дизайн, вимогам пп. 9, 10, 11 Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167), вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

3. На підставі розгляду дисертації, наукових публікацій та апробацій дослідження, а також за результатами фахового наукового семінару рекомендувати дисертаційну роботу Аліни Гахової «Дизайн екологічного одягу: генеза, концепції, новації», за спеціальністю 022 – Дизайн до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

ГОЛОВА

фахового семінару:

кандидат мистецтвознавства,
доцент, доцент кафедри
графічного дизайну

Тетяна ІВАНЕНКО

РЕЦЕНЗЕНТИ:

доктор мистецтвознавства,
професор, професор
кафедри дизайну тканин та одягу ХДАДМ

Оксана ЛАГОДА

кандидат мистецтвознавства,
доцент, доцент кафедри
дизайну середовища ХДАДМ

Світлана КРИВУЦ

